Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

Platica para el Seg.do Dom.o de Adviento, sobre el Es-
candalo, y el buen exemplo.

Beatus qui non fuerit escandalizatus in me,
Bienaventuraduba escalizatcen eztana nigaiti. S.n Math. 11 C.

Gaurco Evangelioac contenitcen dau embajada bat, S.n Ju
anec bialdu eutzana Jesu Christori prisiotic, ceñetan ifini
eben Herodesec libertadeagaitic, ceñegaz reprenditcen eben
principe onen vicitza escandalosoa. Santubac bialdu eut-
zan Jesusi bi bere discipulubetati, jaquiteagaitic bera
dan, etesan Mesias esperatua; ez ceparitic dudatcen eben
egui au, bada anunciatu eben aguirian, eta solemnemente;
ezpada bere discipulubac icari equien antan euzenec, eta
convencitu citecen euren begui(?)aquin. Salvadoreac, corres
ponditcen ebola bere precursorien, edo acorrera bialduben
deseora, eguin cituban milagro asco diputadu oneen ao

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

arean, eta eza'euzten: Zoace, eta contatu equiozube Jaunai icuri, eta entzun dozubena; Ychubac icusten daube, Errenac dabiltz, Leprosoac osatuten dira, Gorrac entzuten daube, illac virtuten dira, eta Evangelioa predicatzen da Pobreai: eta bienaventuraduba escandalitzacen eztana nigaitic.

+ Salvadorien conducta au, emoten dana erautzen S.n Juanen Discipulubai bere obretati, iracurten deuscu, accinoen prueba dala seguruena, eta ezer ere eztabela equiten impresino guehago viotzetan, eta entendimentubetan, exemplu onen indarrac baño: Cegaitic atarratcen dodan iracasde importante au, gu guztioc gagozela obligaturic euquitera vicitza exemplar, eta on vide bat: bada au da aartu daiguegun medioric onena, eta erracena contribuitceco Jaungoicoen gloriana, eta proximoen provechura. Eztira guztiac Apostolubac predicatceco Evangelioco equiac, eta Doctoreac

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

ere defenditceco euren escribituguin; baña gueiruac man-
tenitu daiguee, eta beardaube euren vicien Santidadeaz.
Vici exemplar, eta onvide batec equitendau ererpetaga-
rria profesatcen dan Religinoa: baña vici desaraude, eta
escandaloso batec emoten dau motivoa Religino au bera
aguertu didin vilutza eta desprecia garria. Procuratu
daiguin, bada, Christaubac, ez emotea iñori escandaluben
ocasinoric, eta edificatu daiguin batac bertea, egandaigue
guin, gure Maisu Divinoac leguez: Beatus qui non fue-
rit escandalizatus in me. Onetaraco pensatcen dot icuri
eraguitea zubei leenengo, escandalubac causatcen daben paitza.
Eta bigarren lecuban exemplu onac dacarren ona. Bataren
peligruba, eta bertearen probechuba izango dira discurso
onen materia, edo equeia. Leenengo Puntuba.

Jatci baño leenago verba equitera Chiquirca escanda

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

lubac dacarren gaitzac gaitic, bear da suponitu Theologoag.n
au izan daiteguiala modu bitan: Activoa, eta pasivoa, edo ver
ba equitarren claruago, Escandalo emona, eta escandalo ar
tuba Batzubetan artcenda maliciaz escandaluben ocasinoa edi
ficatu, edo on oidatu bearguinndubaneti, equiten eubena leguez
Fariseoac Jesu Christoren Doctrinaz. Eta contunic equin
bear alaco escandalubagaiti, erpada da justo menospreciatcea;
aguintcen deurtena leguez Salvadoreac bere discipulubai, berba
equiten ebela Fariseoacgaitic: Sinite illos ceci sunt Gauza onac,
esaten eben Tertulianoc, ertaube escandalitzacen Anima don
gac espada. Eztogu berba equingo emen escandalu onegaiti, er
pada activo, edo emonagaiti, eta esango ditut iru gauza: 1. da
la gaitz bat eroricorra bere naturalezaz: 2. cmela bere efec
toetan: 3. ondo erganiña bere sarraiguidan.

† 1. Escandalo activoa, edo emona da Verba, edo equieza guchi

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

ago adereztua, emoten deutena besteai ocasinoa fausteco, eta becatu eguiteco: Dictum vel factum minus rectum, prebens alteri ocasionem ruine, diоana leguez Escoletaco Anguean S.to Thomasec. Escandaluba dago batzubetan verba gaitqui esanba ten, envenenatcen dabena entzuten dabenen biotza: Cergaitic gorputza envenenatcen dana leguez aoti, animea corrompit cen da belarriti, diuana leguez Filosofoac. conversacino arrizgadu bat Religinoco materien gañean, verba equivoco bat, expresino libre bat dira caparac corrompitceco costumbreac! Batec ertau verba equiten aguirian fedien contra, ez izagotaaren hereje, eta infieltzat; baña ifinten ditu alaco du dac aren gañean, nola guchiguetan daben entzuten deutcenen espi rituban: onelacoa da escandaloso bat. Besteac ertitu esaten claruban verba desonestoac, cergaitic euquico leuquien infa metzat; baiña esaten ditu sarritan verba equivocoac, ixe segui

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

ten daubena parbiezen Suba parteen artean: auexe da escanda
lovo bat.

Escandaluba emon deiteque, ez bacarric berba bategaz, baita
eguiera bategaz exe, inclinatzen dituban besteac becatura.
Au da Nathanec aitcen emoten eutzana Davidi, esan eutza
nan: ¿Cer eguin dozu? Zu jauni zara falta baten, escan
dalizatu dabena Zure mendeco, edo Vasallo gustiac, eta emon
dozu motivoa, Jaunen Enemigoac blasfematu daguien bere
contra. Oro bat aurquitcen da Parroquia baten, nox bait jaus
ten danean delitoren baten, eltcen danean publico izatera:
au da escandalubat zabaltcen dana alde guztietatic, eta da
ocasinoa persona anpalac ofenditu daguien Jaungoicoa. Es
candaluba da bertea leguez, zabaltcen dana atcen baga: au
co da persona costumbre gaitztoco bat, corrompitceco ezico
beste gustiac; da gaitz bat comunicatcen dana conversaci

noti, visitetati, eta tratu escandalosoaquin. Atcener, da per
te bat acabatcen eztana emon daubenen exiotceaz ere. |
Simon Magoen Escandalubac irauten dau oraindio aimbeste
siglozen arquemian, eta equiten ditu pausoan pausoan Simo
niacoac: Absalonenac irauten oraindio, eta equiten ditu se
me arro, galtcen deustenac errespetoa euren Gurasoai:
Acharen escandaloac birau oraindio: ¿cembat lapurrec
galtcen ditube Estadubac, eta Erriac, ya euren injusticia eta
rubaquin, ija euren usura ereutubaquin, eta estariaquin? |
Badirau oraindio Judasenac ere, eta equiten ditu equinian
bein traidoreac, avarientoac, eta apostatac, edo ucandaniac:
Irauten dau oraindio ere Lutero, calvino, eta beste guizon
batzuben escandalubac; eta Cembatec gaurco equinian Fran
cian quertatcen dana, jarraituten daubela Guizon zori gaiz
toco onen exemplua, declaratu dira euraac lequez Eleixen

Enemigoac, eta arostean persseguitu, eta bota ditube bere Mi
nistroac Erreinuti, vici izateagaiti libertadear? Ertago ba
da dudaric, escandaluba dana gaitz erascor bat bere natura
lezar.

+ 2. Eta bada eraiconna, ezta crueltatum guchiago a bere efec
toetan; Ce gauza cruelago, eguitea baño Proximoar Demo
nioen oficioa, cein escriturear dei eguiten deutzan animen
iltzallea! Au da alambere, eguiten dauber a escandalosoac:
au Escolia, coñetan icastendauberi: au Maestroa izacas
deurtena, Aita ceñen Semeac diran, eta ceñen borondatea
eguiten dauben. Demonioac bacarric pretenditeendau animen
galteen, eta zubec escandalaso zorigaiztocoac, executatzeen di
tuzube bere designio gorrotogarriac: ostutendeuteziube
graciaen Tesoruba anima inocenteai, ceintzubei gogarguitu
ten deutzezuben zeuben exemplu erasoraguin: eztozu

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

be guchiago eguiten, galdu baño andiena, eta gloriosoena,
eguin ebena Jesu Christoc bere-Elizeriendaco, dana pre der
tinaduben oiamna. ¡ Ce gauza cruelagoa, eta exiotzeagoa!
¡ Noz onen ostean, icaratuco ezta entzutear munduco
Salvadoreari esaten Sentencia ain icaragarriac escanda
loioen contra? Ay mundubena, dio, escandaluben causa
gaiti! Ve mundo ab escandalis. eguia da dagoala mundu
ba ain gaizquinduba, nola dagoan, da bearreco egonditecen
escandalubac: necese est ut veniant escandala. Baña zo
ripairtocoa guizonena, ceñegaiti datozren escandaluba: Ve
auntamen vé homini illi per quen scandalum venit.
obe eben Jaio ezpalitza. Bai obe izango zan beretaco, lotu
baleutce errota arri bat lepoti; eta estadu onetan bota ba
leube ichasoen ondarrera, escandalizatu baño fieletati
chiquinena. Eta zuc becatariá, urte dozu au dala ba

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

gatela bat, eta burlatcen zara esaten jatzunian: Alambere,
oneze diña, terminoac ceintzucas Jesu Christo explicatcen
dan bere Evangelioan. ¡Cer, escandalosoa, contatcendozu ut
zat animen galtceña, certa jacona ain gora Salvadoreari!
¿Cer erantzungo deutzazu Juez divino oni, arerretuten za
tenian eriotzaco ordubán ererertu gura zebelaco ceure escan
dalubaquin bere Cruzien virtutea, bere pasiñoen, eta bere
eriotzien fructuba? ¿Yausi eraguin deguizunian, izan zaria
la bere perseguidoretati cruelena, eta bere Elevzaco enemigo
ric andiena? Ceure Anaea escandalizatu ceben gucztian, be
catu eguin cebela bere Magestade Divinoen Contra? Baña:
¿Ce desesperacino izango erta zuretaco eternidade guztian,
entzun daguizunian aimbeste animen infuriac, condenatuac
zori gaiztoan zure escandalubagaiti, esango deutzubenac
guntuban beiñ: zoaz ordu gaiztocoa, zu izan zara nire

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

galtceien causa, eta nâre condenaciño eternoena? Ay! ezagutu
ezpacindut inoz; tratatu ezpacindut, ezmintzan jaurico tor
mentuben lecu onetan. Onen gustionen ostean, zubec daucá
zube gauza chiquiñtzat escandaluba, eta eztozube equiten escru
puloric chiquinenic; eta mentuxa confesatu eze eztozube inoz.
Acabatu equizube, bada, esautcen, au dala munduco gaitzic
andiena: Vae mundo ab scandalis. ¡¡¡ Diot ezaindio gueiago,
dala gaitz bat cari osatu eziña bere ondorean, edo consequen
cietan. ¿ Cer equingo dau araco escandaloso ordiac, profana
tu citubanac Eguzaniac, eta ixago citubanac egunac, eta gabac
lotzabagataraunean? ¿ cer equingo dau araco blasfemo publicoac,
eta beste ascoc, perbertitu, eta galdu dituben aimbeste euren
exemplu dongacaz? ¿ Cer equingo daube araco Guraroac euren
maldeciño, eta viraoaquin galtean, eta escandalitzatcen ditu
benac euren semeac? ¿ Nola zuzenduco dituben galquera

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

oneec? ¿Nola redemitucó ditube animac, ezean ditubenac viciora euren escandaluban? ¡Ay neure Jaungoicoa! Nic ertaquit, eta confesatceen deutzubet, neure anac amatubac, gacha dala ain andia, nola derechadan cari ozatu eziña. Entzacube dioana Escriturerac Helien semeen escandalubagaiti, equiten eteziranac cargu sacerdoten obligacinoenac, eta alderatuten euben Puebloa sacrificioti euren derordena, edo desaraudeaquin. Euren delitoa zan chito andi bat Jaungoicoen aorrean, eta ain andia, ece Jaunac berac protestatceen dau, Helien hechece maldadea eztala izango iñoz ere galvitua ofrecitu arren presente, eta victima aro. ¡Ah, ce icaragarriac dirian berva oneec, eta ceiñ nequesa dan ora tutea escandaluba! Consideratu equizube ondo verba oneec, iñoz ere: usque in eternum. Alambere nola desperatu bear ezta becatarien salvacinoa, vici dan artean, emon

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

go deutzat escandalosoari conjesuren batzuc lagun eguite
co convertitceco: 1. Acusadu bear dau confesinoan circuns
tancia emon daben escandaluben a, eta au da obligacinoa,
ceñetara faltatcen dan comunguiro: 2. Ygues eguin bear dau
laguntarunetati ceintzucaz corrompitu dan: 3. Bear dau zu
zendu escandaluba leenagoco viciena, vici dala aorrena ain
exemplar, eta on videan, nola egon estiden cer murmura
tu bere vici moduban. Emon dituzun ezquero erroxien,
lotzabagatarunen, eta libertinagiên leccinoac, bear deutse,
neure Parroquiano amatua, iracutsi Jaunen videai galdu
dituzunai, zeure exemplu dongaquin eguin diziaroc viotz
gogorrac, convertitu ditecen, icusiric mudatu dozuna vicia.
Onec naroa neure bigarren puntura, ceñetan esperadot
icusi exaquitea exemplu onen efectoac.

Bigarren Puntuba

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

Exemplu ona da ain utila, eta saludablea, animendaco, no la escandaluba calteganria, eta peligrosoa: Sn Ambrosioc dio aner, daueo efecto principal bi: Corregitcen dau exabatara: Corregit, et prodest: Aprobechatcen dau, Cergaitic laguntcen dau Jaungoicoen, eta Eleicien gloriara: corregitcen dau, cergaitic viodu eraguiten deurte liventinoai, eta exoatenditu becatariac Jaungoicoagana. ¡Ah cembat ondarun dacarren exemplu onac! ¡ procuratcen dau Jaungoicoen gloria, eta Religinoena. ¿ Cer da Eleizien arieran eracarten citubana Ynfielac fedeRa, eta inabarten ebena Gentilen viotzac? Zan leenengo Christauben santidadea, eta exemplu ona: euren vicia zan Evangelioen compendio, edo laburgo bat leguez: Compendium Evangelii: da esatea, sarraitceco Evangelioa, eta proponitcen dituban maximac, arco da ecurtea leenengo Christaubac: euren vicia zan er

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

cola aguira bat leguez, eta virtute genero gustien Acade
mia bat. Euren modestia zan bastante lotsatuteco viciosa;
Dioana leguez Tertulianoc. Au zan moguiten citubana
Gentilac: Atcen citecenian comparatceca euren costumbre
gaistoac Jaungoicoen servizari eguiarcoen virtute mi
ragarriaquin, icusten ciriian obligaturic satceca euren
barruban: convencitceco zubec onetan, ertot ifini gura
exemplu bat baño, eta da Sn Pacomioena solitario cele
brea jaio zan Thebaidan Gurazo Infieletati: oguei ur
te eucanian sartu zan soldadu Constantinoen guerra
raco Maxencioren contra, eta sartu zan icharoan bes
te ascogaz: arrosaldian urten euben erri batera, eta an
go genteac, compadecituric garte aequin, ecorenac gue
rraca euren vorondatien contra, asistitu eusten, eta
socorritu cituben bear euben gustiaz. Pacomioc itan

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

du eben notzuc ciñan gente caritativo aec, eta exantzun eut
cen, ciñala gente batzuc, sinistitcen eubenac Jesu Christo
gan Jaungoicoen Seme bacarra, eta procuratcen eubela on
equitea guztiai esperancias exneciviteco zaña berte viciañ.
Pacomioc, moguituric erresguesta onegaz, jaaso citubán
escubac Ceruxa, eta prometitu eutzan Jaungoicoari eguin
gozana Christau.
Au da medioa cenegaiti gure Religinoac, eguin dituban aim
berte garraiguida. Alperric perseguitcen ciñian, eta illten
cituben Christaubac, bada gueituten ciñian eguneán eguneañ.
Juecen Semeac ciñan leenengoac esatera: Ni naiz Christina
duba. Emarteac, Criadubac, eta Criadac porta equiten euben exi
otzara: verdigubac, eta Carceleroac eteiten ciñian euren aiñe
taxa, eta escatcen euben Bautismoa: aimberte zan impresinoa,
euren viciac equiten ebena Ydolatxen artean. Gracia sexvit

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

cen zan euxac emote.tt euben exemplu onaz iriabarteco Animac.
+Guerxatcen dira batzuc, eztiriala ieurten orain zumbeit conversino; baiña eznaz mirarituten. Zuben escandalubac, Christinadu derrepladubac, dira dudabaga Causa. Zuben ordiqueriac, zuben lotzabaquetasunac, zuben injusticiac, equiten dituzuben engañubac, urdio donguiac, eta profanacinoac equzaruetan, dama lotzabaqueaquin, dira equiten daubenac gauza eza Evangelioen predicacinoa. Determinatu gaitecen, bada, reformatceza gueure Costumbreac, eta emoteza exemplu ona, medio onegaz lagundu daigun Religinoen aumentura. II Entzun deiogun puntu onen gañean conseju importantea emoten deuscuna S.n Pedroc: Charisimi. neure anaeac, da gure etita verba equiten dabena, da Eleizaco buruba izaeuten deuscuna, entzun deiogun errerpetoaz. Nic suplicatcen deutzubet, erbestecoac, eta Peregrinoac lequez, apanta zai

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

tezela araguien deseo gurtietati, eta portatu zaitecela mo
du garbi, santu, eta arenzeigarri bategaz. Yzan zaitece, bada,
Jaungoicoen amodioagaiti, bearguinoac zeuben obligaci
noen cumplimentuban: Cegaitic da Jaungoicoen Vorondatea,
ceuben vici onagaz ichi deiezuben aoa ignoranteai, eta
buru jausiai.

Miserable oneen gustoric andiena da censuratecea, eta mur
muratecea piedadien profesinoa eguiten daubenacgaiti; eta no
la urtedauben, onegaz autorizatcen ditubela euren desorde
nac, urteten daube berregainic Campora, icusten ditubenian
jausten faltaren baten. Persona aguire batec badauco descui
du bat, eurac publicatcen daube alde guztietati: Zabaltcen
ditubenac dira eguiar imprudente, eta ignorante batzuc;
baña imprudenteac, eta ignoranteac, nola topetan dauben
nortzuc entzun deguien. Arpalac escandalitzan dira

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

euracgaiti; dongac alegratcen dira; ofenditcen da Jaungoicoa, desacreditatcen da Virtutea, eta desonrratcen da Religinoa. ¿ Cer remedio gaitz onetaraco? ¿ Cer gura dau Jaungoicoac onelaco casuban? Ecuri eguizube emon: Vengatu daguizu bela Religinoa, atribuitcen jaula condenatcen dituben desordenac: icuri eraguin eguizube Christaundea dala Santu bago urte dan baño: badagoz desonestoac, bagoz castoac ere; badagoz vengativoac, bagoz mansoac ere, Jaungoicoen Vorondatea da, leen lagatu bazare libertinoen pannoetara, mudatu daguizuben vicia, alaco moduban, nola icusten zaubela eguinic beste batzuc, miraritu ditecen etzaniera locandatuten ija eurac leguez vicioen loitasunean. Remedio onetati isulduco dituzube viotz gogorrac, eta diot gueiago: eracarrico dituzube becatariac euren obligacinoen Cumplimentura. ~

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

III Cergaiti, ¿Cembat dagoz daquienac cer eguin bear dauben, gura leuquienac eguin, dagozela balanzan salvacinoen videan, eta bacarric determinatu literquetela exemplu on baten medioz? Curac dira mudinac S.n Agustini, ora indio becataria zanean: ez jacon falta arguiac, baña fal ta jacon bertutea, edo resolucinoa: erauteen eben cembat importa eutzan iratea cartoa, baña ezeben artean amateen Caridadea: icusten eben comvertiteen ezparan, izango zana condenatua; alambere lutzateen eben converrinoa. ¿Cer da determinatu ebena? Bere adisquide, eta adisquide equiar co Simplicianoc propomtu eutzan exemplubac. ¡O, eta ce guchi dagoeen gaur, contatu literqueanac alacotzat! Zo paduco diturabe adisquide falso arco: ¿Baña nun dago adis quide eguiarcoa, esango deutzubena: Neguira eguizu, vicia da laburra, Jaungoicoen juicioac dira icaragarrisac:

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

Baña medioric eraguillena ceñegar baliatu zan, izan zan Victorinoen exempluba, izanic ordezea, eta becatarià bera le guez, acabatcen eben urratuten bere catea gurtiac, eta comu nicacino erandalosoac, entregatceco continenciara, humil dadera, eta vicitza Christinauben mortificacinoetara. Con versino onec neure Jaungoicoa, deadar eguiten dau Sn. Agustinec, eguin eurtan aimberte fuerza, nola bertati erre solvitu nintzan imitatcera. Orduban esan neutzan neu rorni: Cer, Agustin, ¿ ezin eguingo dozu zuc eguin eubena aim berte persorrac ilustriac euren merito, eta faiatzaiagaiti? Et zan bear izan gueiago quentceco neure bi videac, edo imitera minacinoac, eta sosegatceco neure inquietudeac. Jarraitu da igun aimbat lartenzen, neure Parroquiano maiteac, jarrai tu daigun exemplu ain onac, eta daigun Jaunen graciaz eguin eubena berte ascoc gue baño leenago. Ala ezoatendi tu

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

exemplu onac becatariac Jaungoicoagana. Acabatcen dot, ne
urre Anac maiteac, S.n Pabloen verba onequin Erromacoai:
Unusquisque vestrum proximo suo placeat in bonum ad
edificacionem. Procuratu begui bacochac agradatcea bere
proximoari, ez porquida chan, eta obenduenen medioz apain
goratu, edo laucengatcen daubenac becataria izaun daguian
gaitcean aurquitcen dana leguez comunguiro; ezpada vici
aderentu, eta arerraesgarri batetaz, inclinatcen dabena onera.
Emondaiguun gurtioc virtutien exemplubac izan gaitecen le
cu gurtian Jesu Christoren usain ona. Zubec Aitac, eta Amac,
emon bear deutzezube zeuben lemeai, aitteco santuguiro.
Zubec, Ugazabac, eta hecheco Andreac emon bear deutzezu
be zeuben hechecoai, gura badozube izan ditecen Jaungoico
en Serviçari eguiazcoac. Zuben derordenaguin escanda
lizatu dituzubenac azpalac, zagoze obligaturic gurtiz

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

garêan edificatzera. Atzenez, gurtioc eman bear dogu exem
plu ona, bada gurtioquin distincino baque borra eguiten
dau. Ea, bada, neure anaeac, Valorea; Aplicatu gaitecen
edificatzera bata bestea, eta abrazatzera alaco moduban,
nola Jesu Christoren vicia icusi didin gure eguinezen gor
putz gurtián. Modu onetan desequinduco dogu becatuben
erreinuba, eta biteearrituco dogu virtutiena: animatuco
ditugu bildurtiac; gogortuco ditugu argalac; obligatuco
dituqu becatariac convertitzera; alegratu, eta portuco ditu
gu onac; irabaico dituqu adorazalla eguiazcoac Jesu Chris
tori, eta seme dinoac bere Elizeari; santificatuco gara
gueuroc, eta bearra eguingo dogu bestéen santificacino
an; agradatuco dogu Jaungoiñoa, eta merecituco dituqu
prometitu deuscun ondasunac.

Ala deseatzen deutzubet.

Fundacion Sancho el Sabio Fundazioa

MAN 693

FUNDACION SANCHO EL SABIO FUNDAZIOA